

1 - uvodnik • 2/3/4 - draga mladih • 4 - cogitoergosum • 5 - pred velikim platnom
 6 - kako je svet majhen • 7 - prebrano in preleto • 8 - mosp-skk

rast

Jernej Šček

EKO - POČITNICE

Letošnje poletje je moji malenkosti ponudilo neverjetno izkušnjo, ki me bo prijetno zaznamovala še druga poletja, verjamem pa tudi zime, pomladi in jeseni, pa še kaj bi se našlo. Končno sem namreč stopal po visokogorju Julijskih Alp ter ponovno spoznaval že prehojene poti, a s spremenjeno pozornostjo. S pozornostjo, ki to ni bila, saj je bolj spominjala na zasanjano zamaknjenost, a vendarle polna koncentracije in razmišljanja.

Zadihal sem in dihal z odprtimi očmi in s še bolj odprtim srcem ter se ob pravi (in edini možni) družbi razgledoval po mogočnih gorskih vrhovih. Na dnu travnate planšarije, okoli sebe pa zrak in oster, divji kamen, ki očara, omami in zaklene usta. Le vetrovi so pihali naokoli in prinašali v telesne čutnice balzam vonjav in čustev. Počutil sem se nepopisno: oblivala me je mešanica vznemirjenega adrenalina in blažene umirjenosti, kar je v meni izostrilo čutnice, brbončice, prstne mešičke, sinapse in nevem še kaj.

Predvsem pa sem doživeto dojemal eno izmed najaktualnejših vprašanj sodobnega postsveta (pa čeprav sta danes vintage in retro tako v modi): odnos med naravo in človekom. Narava je sicer vseobsegajoči pojem, katera del je brez dvoma tudi človek, a ta (beri: mi) stremimo vedno k Več, k izboljšanju, izpo-

polnjevanju in, v zadnji instanci, preseganju. Tako je bilo tudi z naravo, ki jo tu razumem kot prostor, v katerem živimo. Šestdeseta in sedemdeseta leta so tudi v tem kontekstu pomenila preobrat v razvoju, saj je z »zeleno revolucijo« človek z umetnimi sredstvi izoblikoval silnice narave, da bi si povečal možnosti prehranjevanja, pridelave ... Ta sredstva so seveda danes prepovedana: pesticidi, strupena gnojila, kemijski preparati. Človek je takoj občutil posledice pretiravanja in jih s sodobnimi standardi »zajezil«, to pa je seveda le začasna rešitev. Daljnoročne posledice so vedno izmuzljive, pa čeprav premoremo največjih statističnih ekspertov, analitikov in znanstvenih vedeževalcev: narave

ne bomo nikoli do dna spoznali ...

Lahko pa se ji približamo: tako da se pozanimamo, bremo, se ozaveščamo in v tej smeri živimo. O tem vendarle vsi govorijo, celo politiki služijo na račun ekologije in ekopolitike, pa tudi ekoživljenja, ekohranjenja itd. Eko, karkoli že to pomeni, je postalo ena izmed najbolj uspešnih tržnih potez zadnjega časa. Kopica trendov se namreč miže obrača nazaj, svet pa se še vedno vrti naprej.

Dandanes se človek obrača proti sebi: telo je postalo zastarelo, neuporab-

no in ne zmore dovolj, saj nam tehnologija omogoča veliko več z manj energetske porabe. A USB priključki bodo nekoč zastareli, zdrava nekajdnevna tura po Alpah pa nikoli!

Jernej Šček

IRINA LISJAK

Tempera na papirju,
 izdelano na likovnem krožku Skk 2007

Od 10. do 12. julija 2009 so mladi iz Slovenije, zamejstva in zdomstva v Središču Rotunda v Kopru na 19. Dragi mladih razpravljali o pomenu ustvarjalnosti in inovativnosti. Med svojimi ugotovitvami so izpostavili, da je slovenska družba – in družba v državah, kjer živijo slovenske manjšine – zelo nenaklonjena drugačnosti, kar ovira razvoj in omejuje možnosti za ustvarjalno in inovativno delovanje.

O tej temi so na okroglih mizah spregovorili tudi gostje: glasbenica Tinkara Kovač, inovator Peter Florjančič, igralec Gregor Čušin, znanstvenik Jure Leskovec in snovalec bark Japlec Jakopin. Z mladimi so delili svoje izkušnje pri uveljavljanju ustvarjalnih in inovativnih idej tako na poklicni poti kot v zasebnem življenju.

Poleg okroglih miz pa so bile mladim na voljo tudi različne delavnice. Izdelovali so robote, pripravljali istrsko hrano, jadrali, postavili inštalacijo, debatirali, odpravili so se na izlet z barko in obiskali večer istrske glasbe Etnoistra v Šmarjah nad Koprom.

Rezultat razprav in razmišljanj na Dragi mladih je vsako leto tudi zaključna deklaracija, ki so jo mladi predstavili na okrogli mizi v nedeljo, 12. julija (in ki jo objavljamo v nadaljevanju). Nanjo so povabili tudi ugledne goste, oblikovali pa so jo nekateri udeleženci debatne delavnice Matia Mosenich iz tržaške skupine Mladi za mlade, Marjetka Pezdir Kofol iz Središča Rotunda, Ivana Aleksandra Simčič, študentka iz Ljubljane, sicer rojena v Argentini, ter Iztok Bajc iz Trsta. Na vabilo organizatorjev pa so se odzvali predsednik Svetovnega slovenskega kongresa Boris Pleskovič, Zorko Škvor iz Urada za mladino, konzulka Republike Italije, predsednik Slovenske prosvete iz Trsta Marij Maver in Davorin Devetak s Slovenskega deželnega gospodarskega združenja.

19. Draga mladih je po mnenju udeležencev in organizatorjev zelo dobro uspela. O tem pričajo tudi nekatera mnenja, ki smo jih zbrali.

➤ **Roman Roblek, maturant, Sele, Koroška:**

Drage mladih sem se udeležil že drugič. Najbolj mi je bila všeč sobotna okrogla miza, ki so jo oblikovali Tinkara Kovač, Jure Leskovec, Peter Florjančič in Gregor Čušin. Zelo se mi je zdelo zanimivo, da so tako različni ljudje razmišljali o kreativnosti in inovativnosti na raznih področjih – od umetnosti do znanosti in gospodarstva. Od ostalega programa pa me je najbolj prevzelo jadranje. Bilo je zelo lepo, razburljivo, saj se nisem nikdar prej preizkusil v tem športu. Na začetku je bilo veliko vetra, potem naenkrat manj, pa smo se vendarle srečno vrnili v pristan. Na Drago mladih se bom še vrnil, če bo le priložnost!

jatelje iz različnih krajev in obnoviš odnose. Spoznala pa sem tudi nove prijatelje. Ta vidik spoznavanja bi še poglobila in bi predlagala, da bi to seme še gojili na jesenskih študijskih dnevih Draga na Opčinah, pa tudi na drugih srečanjih z drugačnimi temami.

➤ **Marjetka Pezdir Kofol, absolventka novinarstva in germanistike, Izola:** Drage mladih sem se udeležila kot organizatorica, saj sodelujem z Rotundo. Drago mladih sem sicer poznala že prej, prvič pa sem se je udeležila. Zdelo se mi je, da so bili gostje izbrani po nekem inovativnem ključu: poznala sem jih že prej, tokrat pa sem jih videla v drugačni luči, morda pristnejši od tega, kar poznamo iz medijev. Bili so enakovredno izbrani iz različnih področij – špica inovatorjev! Všeč mi je bilo, da je bilo vzdušje med udeleženci zelo sproščeno. Vsi so bili zelo odprti, že oblikovani, angažirani, vključeni v družbeno življenje. Debata (formalna in neformalna) je bila zato zelo dobra, močna! Mladi so se izkazali kot zelo motivirani, niso se bali izraziti svojega mnenja.

➤ **Ivana Simčič, absolventka na fakulteti za ekonomijo, Ljubljana:**

Drage mladih sem se udeležila že petič. Tokratna tema mi je bila še posebno všeč, saj je bila sila aktualna in potrebna debate.

Nazadnje se je izkazalo tudi, da bi bilo treba na tem področju tudi kaj konkretnega storiti, posebno v Sloveniji, kjer ostajamo še v nekem kalupu vrednot, ki so zastarele. Kraj, ki je gostil letošnjo Drago mladih, je bil krasen, organizacija kot vedno odlična. Prav vsi gostje so bili zelo zanimivi, ker so predstavljali različne generacije, različna delovna področja, kratka, zelo raznolike poglede ter izkušnje. Morda pa je najlepša plat Drage mladih ta, da srečaš stare pri-

➤ **Matia Mosenich, maturant, Trst:**

Drago mladih oz. njen jesenski Festival na Opčinah sem spoznal lani. Letos pa sem se prvič udeležil poletnega dela. Odneseš sem pozitiven vtis, z veseljem sem vodil debato na nedeljski okrogli mizi in bil presenečen ter počaščen nad vabilom organizatorjev, ki so v program vključili tudi skupino Mladi za mlade, kateri pripadam. Sodeloval

sem tudi v debatni delavnici in spoznal nekaj udeležencev. Teh bi po mojem mnenju – glede na kvaliteto prireditve – lahko bilo več, tako iz matice kot iz zamejstva. Tema je bila namreč aktualna, dala je veliko možnosti, da se na njej gradi, debata je bila konstruktivna. Mladi

smo imeli konkretno priložnost, da izrazimo svoje mnenje o tej temi, ki se nas neposredno tiče. Mladim bi po mojem mnenju namreč morali dati več možnosti, da sodelujejo v politiki, gospodarstvu, institucijah in da bi imeli v svojem okolju večjo težo. Prepričan sem tudi, da bodo prav mladi tisti, ki bodo – v primeru, da bodo deležni zaupanja – lahko zgradili enotnost slovenskega naroda.

19.

DRAGA MLADIH

Forum za mlade

Ustvarjalnost in inovativnost

DEKLARACIJA 19. DRAGE MLADIH

Ustvarjalnost in inovativnost – ključ do uspeha

19. Draga mladih, ki je med 10. in 12. julijem 2009 potekala v Kopru, je postregla s pomenljivim naslovom »Ustvarjalnost in inovativnost«. Mladi iz Slovenije, zamejstva in zdomstva smo na kratkem intelektualnem forumu na okroglih mizah in delavnicah spoznavali prednosti ustvarjalnosti in inovativnosti, ki iz dneva v dan prihajata bolj v ospredje, kar dokazuje tudi odločitev Evropske komisije o razglasitvi leta 2009 kot evropskega leta ustvarjalnosti in inovativnosti. Udeleženci smo izpostavili, da je potrebno tej tematiki nameniti več pozornosti, hkrati pa želimo opozoriti državo, da mora ustvarjalnost in inovativnost spodbujati na vseh področjih.

Udeleženci foruma ugotavljamo:

- ☞ da mladi predstavljamo največji potencial na področju ustvarjalnosti in inovativnosti. Potrebno bi bilo nenehno spodbujanje vladnih in nevladnih organizacij, da s pomočjo akademskih in raziskovalnih strokovnjakov oblikujejo programe, ki bodo spodbujali ustvarjalnost in inovativnost;
- ☞ da se posveča preveč pozornosti zgolj kratkoročnim ciljem in parcialnim interesom, kar zavira proces razvoja družbe;
- ☞ da je potrebno spremeniti miselnost o snovanju inovacij, ki bi gospodarskim družbam predvsem v času globalne gospodarske krize pomagala do novih uspehov;
- ☞ da se v izobraževanju preveč pozornosti na-

menja procesom pridobivanja faktografskega znanja, ustvarjalnost in inovativnost pa zaradi tega v izobraževalnih ustanovah ne predstavljata motivacije za dvig človeških potencialov; da se sredstva za spodbujanje inovativno usmerjenih projektov ne izkoriščajo zadostno. Inovativnih sodelavcev se pogosto ne nagrajuje primerno. Projekti težijo k hitremu pridobivanju denarja in uresničevanju kratkoročnih ciljev, ne težijo pa k trajnostnemu razvoju.

Udeleženci foruma predlagamo:

- ☞ da se vedenju o pomenu in vlogi ustvarjalnosti in inovativnosti nameni več pozornosti v izobraževalnih ustanovah, kar bi prispevalo tudi k večjemu številu projektov na teh področjih;
- ☞ da je potrebno vzpostaviti takšen način dela, ki bo ne glede na stanje v državi nenehno spodbujal dolgoročne cilje in projekte na področju ustvarjalnosti in inovativnosti, ki so v dobro družbe. Prav tako je potrebno težiti k temu, da bi pri oblikovanju strategij razvoja na tem področju poskušali najti skupne točke, ki bodo deležne širše družbene podpore;
- ☞ da bi morale gospodarske družbe mlade vključevati ne zgolj kot ceneno delovno silo, ampak kot potencial, ki lahko s svojimi idejami prispeva k uspešnejšemu razvoju podjetja. Prav tako opozarjamo, da je potrebno za doseg dolgoročnih ciljev ustvariti mehanizme, s katerimi bi omogočali ustvarjanje in uresničitev idej, kar bi spodbudilo tudi večjo družbeno odgovornost;

(dalje na naslednji strani) ►►

◀ (dalje s prejšnje strani)

da bi morale vzgojno-izobraževalne ustanove skrbeti za izobraževanje strokovnih sodelavcev, več vlagati v inovativne programe poučevanja, ki ne bodo težili zgolj k pridobivanju faktografskega znanja. Hkrati pa povezovati in izkoriščati velike možnosti, ki jih nudi interdisciplinarno sodelovanje med strokami. Pod drobnogled je treba vzeti izvedene programe, njihove izvajalce in uspešnost. Pri tem je potrebno skrbeti za nenehno usklajeno delovanje med različnimi ravni izobraževanja ter izvajati evalvacijske projekte. Menimo, da bodo s tem ustvarjeni pogoji, ki bodo spodbujali ustvarjalnost in inovativnost od malih nog naprej;

vzpostavitev jasnih in preglednih mehanizmov za učinkovito črpanje sredstev in usmerjanje v projekte, ki imajo pozitiven doprinos za skupnost. Pridobljena sredstva pa morajo biti porabljena za cilje, katerim so dejansko namenjena. Hkrati pa je treba vzpostaviti tudi učinkovit sistem nagrajevanja inovativnih sodelavcev.

Ustvarjalnost in inovativnost prinašata celostni osebnostni razvoj posameznika, nova znanja, veščine, izkušnje ter s tem odpirata možnosti za uspeh mladega človeka in družbe.

**Udeleženci Drage mladih 2009
Koper, 12. julija 2009**

*To, kar je za ptice menjava perja,
so za nas ljudi težave, skrbi in hudi časi ...*

ČLOVEK IN SPREMEMBE

Zgodovina je v svojem neusmiljenem toku dogodkov, podvigov in porazov prihranila človeku mnogo slabosti, po katerih se razlikuje od živali. Med temi hibami jih je veliko že zdavnaj (stereo)tipiziranih, npr. sebičnost in skopuštvost – to sta dve obliki istega zla, ki kvari človeka. Med človekovimi slabostmi pa se skriva še neka druga težnja: človek ne prenaša sprememb. Pravzaprav jih zavrača in se jih najraje izogiba. Ljudje smo namreč inercialna bitja, saj smo usmerjeni k temu, da ohranimo status quo, in po tem tudi hrepenimo. Zato je »menjava perja« nekaj povsem naravnega za ostala živa bitja, za človeka pa je razlog za obup. Človek si namreč predstavlja lastni obstoj na tem svetu kot neprestano gradnjo, kot zidanje, polaganje ene opeke na drugo, napor za naporom. Človekova želja je (in mogoče še bo), da se docela polasti življenjskega poteka ter ga konec koncev tudi obvlada. Ljudje usmerjamo vse naše sile v poskus obvladovanja življenja, in to počenjamo v nenehnem boju proti nepredvidenim prijetljajem in sploh proti naključju, ki se nam kot

zanalašč postavlja proti. Človek se zato sprememb v oblikovanju in delovanju svojega umotvora – ravno slike o lastni eksistenci – strašno boji. Tovrstni strah vzbuja v nas nepričakovane odzive, take, ki lahko celo nam samim škodujejo. Vojne in drugi svetovni konflikti so se večkrat porodili iz podobnih »blo-denj« o vseomogočnosti naše zemeljske prisotnosti, »sanj« ki so se žalostno razblinile prav zavoljo sprememb – gospodarskih preobratov, družbenih napetosti, političnih udarov.

Kljub vsem tem groznim dejavnikom, ki sem jih ravnokar naštel, sem trdno prepričan, da je strah pred »mutatio rerum« tako globoko ukoreninjen v človeku, da je ta vidik našega značaja dejansko predpostavka za obstoj. V nasprotnem primeru bi bili potreba po varnem družinskem ognjišču in želja po dolgotrajnem delovnem udejstvovanju ali nasploh trajanju v odnosih in čustvovanju popolnoma odvečna človeška nagiba.

Ali je to prav ali ne, je pa drugo vprašanje...

David Požar

Za vse tiste, ki potujejo, a si vendar vselej privošči večer v kinu. Pa za vse tiste, ki ostanejo doma in uživajo ob projekcijah na odprtem s sladoledno kupo namesto pokovke ... saj kino ne gre na počitnice!!

In kaj je v vročih poletnih mesecih boljšega kot detektivka z zasneženo švedsko pokrajino v ozadju? Ljubitelji trilogeje Millenium naj se ne vznemirijo: **The Girl with the Dragon Tattoo** je zvesta predelava prve knjige Stiega Larssona. Lisbeth Salander, nezmotljiva hackerka in odurni sociopat, bo v tem prvem filmu skupaj s poštnim Mikaelom Blomkvistom morala razvozlati vprašanja, ki se postavljajo ob izginotju Harriet Vanger. Kam je pred štiridesetimi leti izginila mlada naslednjica in dedinja najpomembnejše švedske industrijske družine? Kdo jo je ubil in

THE GIRL WITH THE DRAGON TATTOO

potem skril njeno truplo? Bolj se par pogloblja v raziskovanje, hujša so odkritja, do katerih se dokopljajo ...

Film **The Girl with the Dragon Tattoo** je klasični thriller, ki spominja na film **The Silence of the Lambs**, v njem pa boste dobili močne junake, ki so prave karikature, spremljali jih boste po njihovih poteh, pogledali v njihovo prihodnost in seveda preteklost. Nič ni tako, kot zglada, in to nikogar ne moti. **The Girl with the Dragon Tattoo** je krut in nasilen film, v katerem napetost ne popušča.

Če pa ste bolj romantične narave, je naslednja zgodba za vas primernejša ...

Connor Mead ni samo zelo čeden in bogat mlad moški, ampak tudi priljubljen fotograf slavne modne revije »Vanity Fair«. Všeč so mu mlade in lepe punce, vendar se z njimi samo kratkočasi, saj mu resni ljubezenski odnosi niso všeč. Mladi

razuzdanec si lahko privošči skoraj vse, od najlepše punce do najdražjega avtomobila, a še nikdar ni v življenju srečal prave ljubezni.

Od vedno je zasmehoval mlade poročence in si obljubil, da se ne bo nikoli poročil, saj je po njegovem mnenju poroka le velika laž z neprijetnim koncem.

Takega mnenja gre Connor na poroko starejšega brata. Na slavu sreča Jenny, bivšo nerodno sošolko, ki je medtem postala izredno lepa punca vitke postave. Jenny je edina med Connorjevimi bivšimi ljubimkami, ki mu je v mladih letih uspela vzbuditi »najmočnejše čustvo«. Vendar je Connor storil z njo točno to, kar je storil z vsemi ostalimi: nekega dne je enostavno izginil iz nje-

& GHOSTS OF GIRLFRIENDS PAST

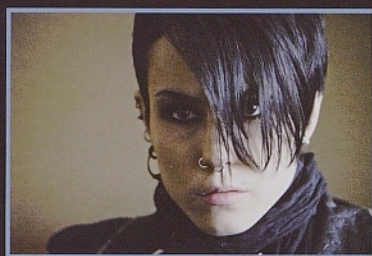
tem trenutku se prične prava zgodba filma **Ghosts of Girlfriends Past**. Connorju se začne prikazovati strahovi iz preteklosti, kot npr. pokojni stric, ki je prav kot on ljubil le svobodo in je pri starejših letih umrl čisto sam, ter razni sorodniki, ki mu skozi povečevalno steklo pokažejo njegovo življenje. Tako lahko sam spozna svoje napake.

Prikaže se mu tudi ogromno število njegovih bivših punc, ki ga nestrpnost čakajo, samo da bi se mu lahko končno maščevale. To

potovanje skozi preteklost odpre Connorju nov pogled na življenje in predvsem popolnoma nov pogled na ljubezen. Spoprijazni se z dejstvom, da je sicer brez ljubezni nemogoče živeti in da ni poroka tako grozna stvar, kot si jo je predstavljal.

Na koncu se trmoglavec vrne k svoji prvi resnični ljubezni, ki jo je, kot se večkrat zgodi, imel dolgo let pred očmi. To je bistveno sporočilo filma **Ghosts of Girlfriends Past**.

Helena in Katerina Pertot

ZAMEJSKI VZPON NA AGRFT

Matja Rupel pripoveduje o vstopanju v to institucijo

Če iskreno povem, ne vem, kdaj in kje bi se moralo začeti moje pripovedovanje o Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo (v nadaljevanju AGRFT). Prvič sem za akademijo slišal v prvem letniku gledališke šole Studio Art, torej enkrat v časovnem intervalu med letoma 2006 in 2007. Takrat mi niti padlo ni na misel, da bi se prijavil k sprejemnim izpitom, glede katerih sem si ustvaril precej negativno mnenje: delovali so kot grozna in pretresljiva izkušnja ne glede na to, ali bi bil končni rezultat dober ali slab.

Matja, Patrizia in Matija na zaključni predstavi Studia Art Krčmarica Mirandolina (foto KROMA).

Spodaj: Boris Kobal (na levi) je bil eden izmed mentorjev lanske sezone gledališke šole.

Leto kasneje pa sem doživel metamorfozo ... Mogoče je ta beseda prehuda. No, recimo, da sem se leto kasneje

prepričal, da se hočem posvetiti gledališču. Vsaj skušal sem se o tem pričati: prijavil sem se k sprejemnim izpitom in izbral tekste, ki jih mora vsak kandidat predstaviti v prvem krogu izpitov. Sledila je druga metamorfoza (recimo ji trema oz. neodločnost): sam nisem vedel, ali je akademija res moja največja želja. Medtem ko sem si jaz postavljал eksistencialna vprašanja, je bil Jure, »sošolec« s tržaške gledališke šole Studio Art, sprejet na AGRFT. Zavidal sem mu, ker je točno vedel, kaj hoče, jaz pa sem še naprej tuhtal in razmišljal. Zadnjo, odločilno »metamorfozo« sem doživel letos. Vpisal sem se na tržaško univerzo, na zgodovinsko fakulteto: vsak langobardski zakon, ki sem ga moral razumeti, vsaka letnica, ki sem si jo moral zapomniti, vse me je prepričalo, da si študija zgodovine ne želim. Medtem smo pri Studio Artu pod mentorstvom Borisa Kobala delali na tekstu, ki mi je bil res všeč. Le redkokdaj se je zgodilo, da bi bila vaja neproduktivna, s skupino smo se dobro razumeli, skratka: stalno sem dobival potrditve, da je življenje v gledališču moja največja želja. In končno sem se odločil, da se bom pripravljal za sprejemni izpit.

In se je začelo ... V dveh mesecih sem našel in pripravil tekste, ki so potrebni za izpit. Izmed vseh možnih kandida-

tov, smo se nazadnje štirje odločili, da poskusimo: Elena Husu, Patrizia Jurinčič, Matija Kralj in jaz. Ne vem, kdaj se je zadnjič zgodilo, da so štirje zamejski Slovenci »poskusili na Akademiji«, kot se temu pravi. Tudi ne vem, kdaj se je zgodilo, da so trije zamejski Slovenci prišli v drugi krog izpitov, na katerem je ostalo samo štiriindvajset od prvotnih sto in nekaj kandidatov. Na koncu je ostal le eden, ki je bil sprejet na AGRFT. Tisti »eden« se je nato spraševal (in se še vedno sprašuje), zakaj so izbrali njega in ne koga drugega. Edino, kar lahko rečem, je, da so sprejemni izpiti na Akademiji res močna izkušnja. Nepozabna. Lahko pa zgodbi še dodam »nauk«. Vem, da to ni basen, je pa vse skupaj napisano precej po pasje, tako da končna misel lepo pride:

»Če ne veš, kaj bi s svojim življenjem, beri "zgodovino Langobardov": odprla se ti bodo vrata razuma.« (=)

Matja Rupel

BORIS PAHOR III PARNIK TROBI NJI

*Brisača, morje in roman Borisa Pahorja,
ki nikdar ne razočara*

Kaj potrebuješ poleg kopalk, brisače in zaščitne kreme v iztekajočih se dneh poležavanja na plaži? Slamnik? Sladoled? Tudi, a če si eden izmed knjigožerov, knjižnih moljev in podobnih »pošasti«, ki kamorkoli gredo, skrivajo po svojih žepih in torbah knjige, potem je za popoln užitek potreben še dober roman.

Pravi poletni roman pa mora vsaj malo dišati po morski soli in roman Borisa Pahorja **Parnik trobi nji** je zagotovo eden izmed takih, saj že z njegove prve strani zaveje tisti značilno »pahorjevski« vonj po morju, Trstu in mladosti, ki presega čas in se kot lahkotna sapica iz preteklosti dotakne tudi sodobnega bralca. Pesniški opisi pokrajine mehčajo tržaško ozračje tridesetih let prejšnjega stoletja in soustvarjajo zgodbo, preko katere se nevsiljivo razkriva drobec slovenske preteklosti. Tretjeosebna pripoved, zaznamovana z izjemno prepričljivo in za Pahorja neobičajno perspektivo mladega dekleta, bralcu razkrije izsek iz Eminega življenja, ki med mučnim iskanjem službe tava po tržaških ulicah. Ob sončnem zahodu pa jo nekega poletnega večera na koncu pomola pričaka nepričakovano srečanje z moškim, ki kot burja prevetri njeno življenje, ga osveži, spravi v tek in osmisli. Strahovi iz preteklosti, izguba staršev, osamljenost in spomin na sestro, ki se je izneverila slovenstvu ter prestopila v fašistične vrste, počasi bledijo in tonejo v pozabo ob rojevajoči se ljubezni in protifašističnem delovanju. Toda še preden bi polno zadihala v na novo odkriti sreči, lovke razraščajočega se fašizma sežejo tudi po Emini usodi in se z njo neusmiljeno poigrajo.

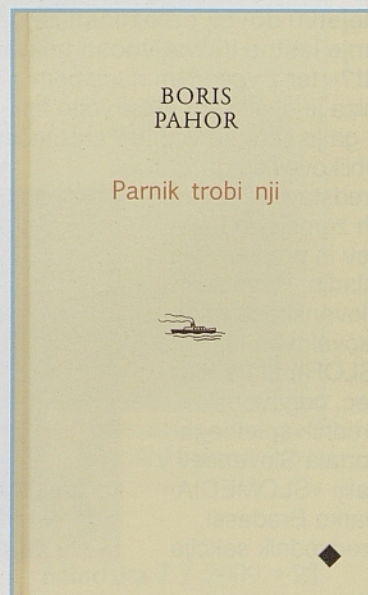
PARNIK TROBI NJI V IZBRANEM DELU

Roman **Parnik trobi nji** je prvič izšel leta 1964, v začetku letošnjega leta je doživel italijanski prevod z naslovom *Qui è proibito parlare*, obenem pa prav pred kratkim tudi ponovno izdajo pri Mladinski knjigi založbi in Cankarjevi založbi, ki sta ob 96. rojstnem dnevu Borisa Pahorja pripravili pisateljevo Izbrano delo. Slednje obsega poleg omenjenega romana ponatis štirih drugih Pahorjevih literarnih del, in sicer *Grmade* v pristanu, *Zatemnitve*, *Nekropole* in *Spopada* s pomladjo, ki poleg eksplisitne sorodnosti s Pahorjevo življenjsko zgodbo prinašajo neke vrste pregled zgodovine 20. stoletja s sredozemskim pridihom. Pahorjev opus lahko po besedah urednika Izbranega dela Zdravka Duše, ki je poleg dr. Tatjane Rojc in dr. Evgena Bavčarja spregovoril

na literarnem večeru v Cankarjevem domu 26. avgusta, na Pahorjev 96. rojstni dan, beremo kot celoto, saj sega od požiga Narodnega doma v Trstu leta 1920, preko prvih oblik in poskusov odpora, grozot taborišč do psihofizičnega zdravljenja po koncu 2. svetovne vojne. Urednik je napovedal, da bo do meseca maja naslednjega leta izšla tudi Pahorjeva čitanka, t. j. oblika knjige, ki bo Pahorja predstavila preko krajših besedilnih izsekov. Poleg tega pa naj bi bila v prihodnje tudi uprizorjena dramatizacija romana *Nekropole* tako v slovenskem kot italijanskem jeziku.

Na literarnem večeru, ki predstavlja pozno, a veliko priznanje in poklon osrednjeslovenskega prostora ustvarjalnemu delu Borisa Pahorja, je spregovoril tudi slavljenelec sam, ki je nagovoril občinstvo rekoč »Naj se zahvalim za ta sprejem, za veliko slavo, pri katerem se jaz pravzaprav počutim nekakšen krivec ... Bom povedal zelo odkrito. Če bi se tako zanimali za slovensko skupnost, ki živi zunaj vaše države, kakor se zanimate danes zame, potem bi bil to res srečen večer«. Tako se je Pahor tudi v nadaljevanju komajda dotaknil Izbranega dela in priložnost številnega občinstva raje izkoristil za to, da se je s svojo običajno govorniško iskristvostjo in kritičnostjo dotaknil širokega razpona tem, ki segajo od fašizma, preslabega poznavanja zgodovine, mimo pogosto pozabljenih nejudovskih žrtev koncentracijskih taborišč, do Kocbeka in potrebe po preseganju preteklih slovenskih znotrajdržavnih vojnih sporov. Pokaral je prepogosto pozabljanje Slovenije na slovensko narodno skupnost zunaj lastnih meja in tipični umik slovenske države, ko je potrebno v zunanji politiki o čem odločati. Poslušalcem je tako ponudil mnoga izhodišča, vredna nadaljnega razmisleka, med katerimi je še posebej izpostavil potrebo po preseganju zgodovinskih sporov in spletnju pristnega prijateljstva, temelječega na iskrenem medsebojnem zanimanju tako med slovenskim in italijanskim narodom kot tudi med politično različno mislečimi znotraj slovenske družbe.

Maja Smotlak

Društvo Mladi v odkrivanju skupnih poti – MOSP je tudi letos kot uvod v novo sezono v Finžgarjevem domu na Opčinah priredilo Festival mladinske ustvarjalnosti.

Začel se je v ponedeljek, 31. avgusta, na nadvse privlačen način: s **tržnico mladinske ustvarjalnosti**, na kateri so sodelovale slikarke Giulia Marsich, Tina in Urška Šinigoj ter Erika Kojanec, in z **modnim defilejem**. Ob organizatorki Živi Kušče, napovedovalcu Matiji Mosenichu in čudovitih manekenkah so ga oblikovale mlade stilistke Julija Berdon, Vida Forčič, Erika Kojanec, Ana Feršt in Raffaella Petronio. Večer je sklenilo **družabno srečanje** z mehko zvočno kuliso, ki jo je oblikoval DJ Tomaž Špacapan.

V naslednjih dneh so se druga za drugo zvrstile delavnice: najbolj obiskana je bila **gledališka**, ki sta jo vodili Lučka Peterlin in

Helena Pertot. Dober uspeh je imela **plesna delavnica**, ki jo je vodila koreografinja Raffaella Petronio, v svet **likovnega ustvarjanja** in **fotografije** pa je mlade uvajal Matej Susič. Zelo plodno je bilo tudi na **kulinarični delavnici** na agriturizmu Milič v Zagradcu, kjer je voditeljica Bernarda Milič učila priprave, kuhanja in peke kolačev, cakov, domače marmelade in sladoleda. **Delavnico ličenja** je vodila poklicna frizerka in estetikinja Jessica Alfara, ki je s svojo izkušnostjo očarala mlade udeležence.

Festival se je zaključil v soboto, 5. septembra, in sicer z dopoldansko okroglo mizo na temo »**Imajo mladi v zamejstvu dovolj priložnosti za udeležanje lastne inovativnosti in kreativnosti?**« ter z večernim nastopom. Okrogla miza je stekla kot neke vrste talk-show, ki ga je spretno vodila Patrizia Jurinčič.

Oblikovali so ga predstavniki nekaterih zamejskih ustanov in predstavniki mladih. Ravnateljica Slovenskega raziskovalnega inštituta (SLORI) Maja Mezgec, odgovorni urednik spletnega portala Slovencev v Italiji »SLOMEDIA« Darko Bradassi, predsednik sekcije

prostih poklicev pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju Alan Oberdan in režiser ter mentor v gledališki šoli »Studio Art« Boris Kobal so odgovarjali na vprašanja in izzive mladih Julije Berdon (društvo MOSP), Aljoše Jarca (Mladi Slovenske skupnosti) in Bojana Mevlje (središče Rotunda), ki je na začetku predstavil resolucijo Drage mladih o mladih in ustvarjalnosti (objavljamo jo na drugem mestu). Diskutantje so ugotovili, da imajo mladi v zamejstvu veliko možnosti

in priložnosti, da bi udeležili svoje ideje in ambicije, vendar o teh možnostih največkrat niso obveščeni. To, da se mladi v zamejskih ustanovah in organizacijah ne izkažejo preveč, gre po mnenju udeležencev okrogle mize najprej pripisati slabemu »marketingu« zamejskih ustanov, ki ne prodrejo z infor-

Ob začetku sezone društev MOSP in SKK

Festival mladinske ustvarjalnosti ponudil privlačen in svež program

macijo o svojih ponudbah. Po drugi strani pa so udeleženci ugotovili, da primanjkuje zaupanja in dialoga med starejšo, vodilno generacijo in mladimi. Če bi – po mnenju diskutantov – vodilni kadri v zamejskih ustanovah bolj zaupali mladim, bi se ti angažirali v veliko večji meri.

V soboto zvečer je Festival doživel svoj višek in obenem tudi zaključek. Na sklepnem nastopu so

voditelji delavnic predstavili delo mladih. Gledališka skupina pa je navdušila številno publiko s hudo-mušnim prizorom »**Bos(s)i v šoli**«, ki ga je za to priložnost napisala Lučka Peterlin, mladi pa so ga naštu-

dirali v manj kot tednu dni.

Sezona društev MOSP in SKK se je z rednim delovanjem svojih krožkov (gledališkega, plesnega, mednarodnega, časnikarskega, likovnega) začela sredi meseca septembra. V krožke so vabljeni tudi novi člani: vse informacije najdete na **Facebooku (Mosp-Skk)**, v obvestilih dnevnega tiska in na telefonski številki **3452669860**.

